

Ajda Bračić

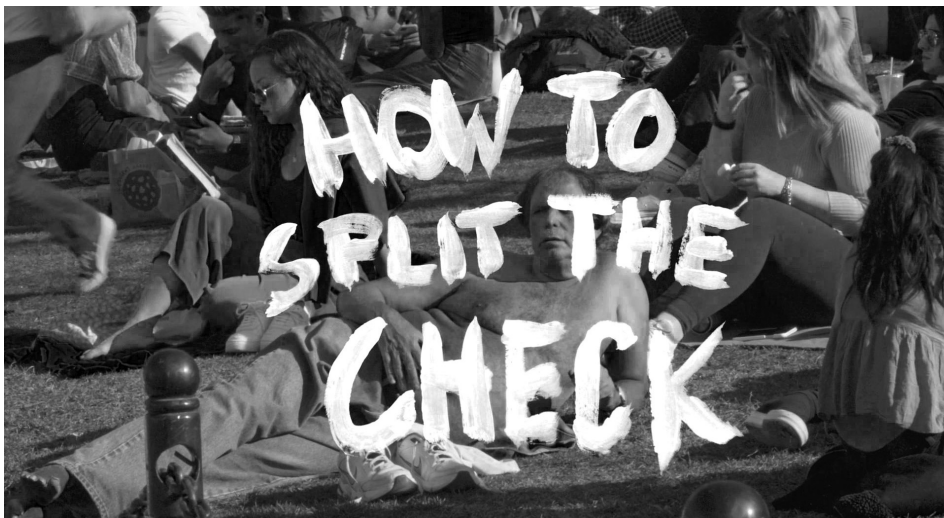
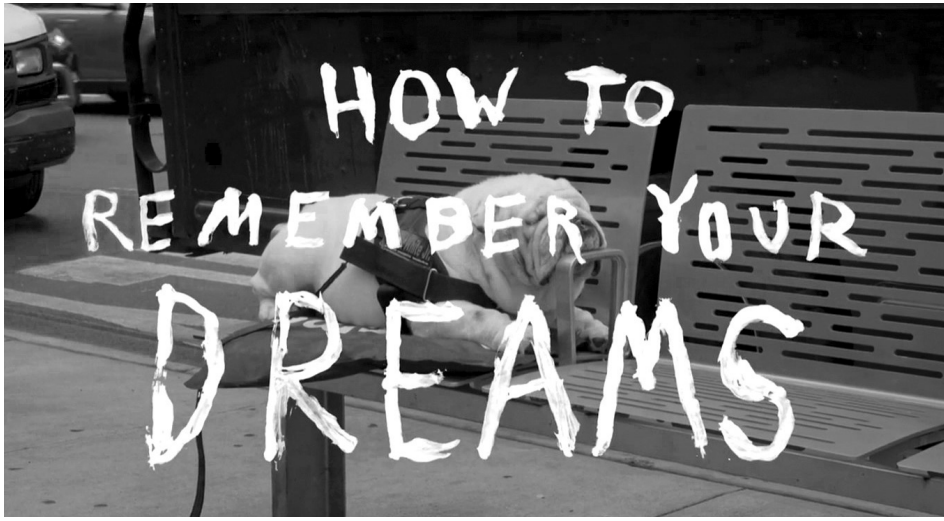
Ne vem, kako. Naj vam pokažem.

NASVETI JOHNA WILSONA | 2020-

John Wilson se zdi kot nekdo, s komer bi bilo nadvse zabavno preživljati čas. Nekateri ljudje imajo sposobnost, da jih za vsakimi vrati pričaka nekaj povsem drugačnega od tistega, kar bi tam pričakovali – in da je vrsta teh odpirajočih se vrat malodane neskončna. Če z Johnom Wilsonom vstopimo v supermarket, da bi kupili nekaj osnovnih živil, se čez nekaj ur morda znajdemo na konferenci združenja ljudi, ki se spominjajo zgodovine drugače, kot je bila zapisana. Če razmišljamo o nakupu prevleke za kavč, slej ali prej srečamo borca proti obrezovanju prepucijev. Če želimo skuhati rižoto, vmes prenehamo s kajenjem, če pa po naključju zaidemo na festival rokoborbe, kaj kmalu pijemo sok na obisku pri amaterskem lovcu na pedofile.

Serija **Nasveti Johna Wilsona** (How to with John Wilson, 2020–), ki z letošnjim letom vstopa v svojo tretjo sezono, je zasnovana kot niz 25-minutnih epizod, kratkih dnevniških esejev, v katerih avtor obravnava določeno vprašanje v obliki, ki spominja na format 'tutoriala'. V poplavi kratkih spletnih videov, s pomočjo katerih se lahko naučimo skoraj vsega (kdo pa še ni v trenutku šibkosti v brskalnik vpisoval *how to open a bottle without an opener* [kako odpreti steklenico brez odpiralca] ali česa podobnega?), se Wilson loteva tako bolj nevsakdanjih tem (Kako si razdeliti račun? Kako vzdrževati vsakodnevni klepet?) kot tudi takšnih, ki se zdijo povsem oprijemljive in celo banalne (Kako pokriti svoje pohoštvo? Kako postaviti zidarske odre?). Kljub širokemu naboru tematik se prav vsaki izmed epizod posreči poseči globoko v človeško zavest. Wilson naracijo, ki je na trenutke pristržno okorna, včasih pa naravnost boleče precizna v svojih ugotovitvah, kombinira s posnetki z ulic New Yorka (pa tudi drugih mest in ameriškega podeželja). Perspektiva se iz pejzažnega nabora utrinkov, ki so sestavljeni v večplasten kolaž, včasih v hipu usmeri v posamičen pripetljaj, človeka ali zgodbo, ki avtorja na videz naključno fascinira. Spretna montaža sopostavlja pripovedovalčev razmislek s presenetljivimi, banalnimi in nevsakdanjimi podobami, ki pa ravno zaradi razkoraka med pričakovanim in vidnim delujejo nadvse duhovito. New York, je menda priznal tudi Wilson sam, je idealno mesto za snemanje tovrstne serije, saj predstavlja zgoščeno tkivo vsega človeškega, kjer se na ulicah in v četrtilih plastijo številne raznolike usode, prepričanja in značaji. A vendar serija **Nasveti Johna Wilsona** ni dokumentarec o velemestu, prej dokumentarec o stanju človeškega duha. Posnetki, ki bi v drugačnem kontekstu lahko delovali zgolj dokumentarno, tu postanejo sredstvo za avtorsko izrekanje, v spretnih montažerjevih rokah pa spregovorijo o nepričakovanih korespondencah, ki so kdaj vizualne, spet drugič pomenske, a vedno presenetljivo jasno razumljive. Tisto, k čemur se avtor znova in znova vrača, je obravnava obrobne, efemerne, nefotogenične ali nezanimivega, ki pa skozi serijo na prav nič ozaljšan način postane nepogrešljivo in toplo. Morda serija prav zato deluje tako simpatično – ker s povsem enako resnostjo in odprtostjo obravnava velika vprašanja in majhne nesmisle, spodrslja je in zmage. Lepo je vedeti, da je večina posnetkov kljub zložni rasti produkcijske ekipe skozi sezone in čedalje večjemu priznanju serije v javnosti dejansko nastala naključno: kljub temu da za vsako epizodo obstaja grob scenarij z obilico možnosti za zastranitve in prostora za nepredvidljivo, Wilson pravi, da so dejanski posnetki, ki se naključno zgodijo v času produkcije posamezne epizode, vedno neprimerno boljši, zato je treba vsak scenarij napisati vsaj še enkrat.

Ne le v filmu, temveč v svetu umetnosti na splošno, je že nekaj časa opaziti porast literariziranih avtobiografij oziroma avtofikcije, ki se poigrava s tankim ravnovesjem

med avtorjevim resničnim življenjem in izmišljenim, fikcionaliziranim pripovedovanjem. Ta postopek je zanimiv prav zaradi načrtnega izzivanja tihega sporazuma, ki se sicer vzpostavlja med avtorjem in gledalcem, in v katerem se gledalec zaveda, da tisto, kar gleda, ni resnično, pa je vseeno plod avtorjevega specifičnega uma in specifičnih okoliščin. Literarizirana avtobiografija ali fikcija z avtobiografskimi elementi lahko stopi korak dlje in bralcu zamaje trdna tla pod nogami. So se avtorju omenjene situacije resnično zgodile? Je glavni lik res avtor? Komu lahko zaupamo? Wilson v seriji počne podobno – s strateškim razgaljanjem delov svoje osebnosti in zgodovine gledalca pripravi do tega, da mu ta povsem verjame, in ustvari zaupljivo, iskreno atmosfero. Gledalec se z avtorjem poistoveti in njegove izkušnje prireja svojim lastnim. To izmenjevanje subjekta je v seriji še dodatno poudarjeno s konsistentno rabo druge osebe v pripovedovalčevi narativi. Wilson o svojih izkušnjah, ki jih spremljamo na videu, pripoveduje, kot bi pisal recept: vzameš to, greš tja, razmišljaš ono, čutiš tisto. V kombinaciji s *POV* kamero 'iz roke' in dejstvom, da Wilsona le zelo redko uzremo v kadru, serija deluje zelo prvoosebno, celo intimno. Gledalec se globoko poistoveti s protagonistom, katerega identiteta pa se ves čas giba od Wilsona-avtorja prek Wilsona-osebe do gledalca in spet nazaj. Tukaj leži enostavna privlačnost serije, pa tudi njena največja past – kljub iskrenosti, ki jo prežema, je nujno zavedanje, da je dogajanje v njej vseskozi preslikano skozi prizmo avtorskega, partikularnega, fiktivnega. Wilson pokaže vse, tudi nerodne, neprijetne trenutke, pa vendar marsičesa ne pokaže. Ravno avtorski izbor, selekcija in kompozicija pa predstavljajo tisti element, zaradi katerega lahko serija deluje tudi v nasprotju s svojim zastavljenim ciljem. V resničnem življenju je namreč med drobnimi, iskivimi kadri in navdihujočimi srečanji neskončno veliko prostega teka, ki ne vodi nikamor.

John Wilson se zdi kot nekdo, s komer bi bilo nadvse zabavno preživljati čas. Zdi se kot nekdo, s komer bi se veljalo družiti v napornih, težkih, turobnih življenjskih obdobjih, na primer ob koncu pubertete, po razpadu romantične zveze, ob težki bolezni, med žalovanjem. Brez pretvarjanja in pričakovanj je v mimobežnih situacijah namreč sposoben zagledati prismuknjeno-nesmiselno-velikodušno-žalostno-lepo bistvo človeškega obstoja. Ga ne le zagledati, temveč tudi pokazati. Ga ne le pokazati, temveč to narediti tako, da se nam zdi, da smo ga uzrli sami, brez tuje pomoči. **Nasveti Johna Wilsona** je *feel-good* serija, ampak na nekakšen polnozrnat, zdrav način. Če je **Ljubezen je slepa** (Love is Blind, 2020–) čokoladna torta, ki jo poplaknemo s kokakolo, so **Nasveti Johna Wilsona** granola ali avokadov toast: občutek, da je na svetu vredno živeti, spakiran v za mlajše milenijce prebavljiv paket. John Wilson deli nasvete o vsem in še čem, a tega ne počne na pokroviteljski, vseveden način, temveč kot okoren, ljubezniv starejši brat, ki ga ni sram priznati, da tudi sam prav ničesar ne razume. V tem je čar – v tem skupnem odkrivanju. To odkrivanje je najpomembnejši nasvet. Vprašanje, ki si ga serija znova in znova zastavlja, je pravzaprav *Kako živeti?* In v isti sapi priznava: *Ne vem, kako. Naj vam vseeno pokažem.*